

รายวิชาศิลปะ

รหัสวิชา ศ๑๓๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง ดนตรีในชีวิต

ครูผู้สอน ครูจันทิมา อนุกุล
ครูจิราภรณ์ พยัพพฤกษ์

เรื่อง คนตรีในชีวิต

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกลักษณะเครื่องดนตรีพื้นบ้านและเพลงพื้นบ้าน ๔ ภาค
๒. จำแนกเครื่องดนตรีพื้นบ้านและเพลงพื้นบ้าน ๔ ภาค
๓. ตระหนักและเห็นคุณค่าของดนตรีพื้นบ้าน และเพลงพื้นบ้าน ๔ ภาค

นักเรียนได้พบเห็น
เครื่องดนตรีพื้นบ้านหรือ
เพลงพื้นบ้าน อะไรบ้าง?

เครื่องดนตรีและเพลงพื้นบ้าน

ภาคเหนือ

ภาคกลาง

ภาคตะวันออก
เชียงใหม่

ภาคใต้

เครื่องดนตรี ภาคเหนือ

สะล้อ

สะล้อ เป็นเครื่องดนตรีเครื่องสี่พื้นเมือง
ล้านนา ซึ่งสะล้อมีทั้ง ๒ สายและ ๓ สาย
มักนิยมใช้ขับนำเพลงในวง
กับเครื่องดนตรีชนิดอื่นๆ เช่น สะล้อ ซอ ซึง

พิณเพียะ

เป็นเครื่องดนตรีพื้นเมืองล้านนาชนิดหนึ่ง
ลักษณะของพิณเพียะ สายของพิณเพียะ
มีทั้ง ๒ สายและ ๔ สาย กะโหลกของ
พิณเพียะทำด้วยเปลือกน้ำเต้าตัดครึ่งหรือ
กะลามะพร้าว เวลาดีดใช้กะโหลกประกบ
ติดกับหน้าอก ขยับเปิดปิดให้เกิดเสียง
ตามต้องการ

ซึง

ซึง เป็นเครื่องดนตรีประเภทดีด
มี ๔ สาย แต่แบ่งออกเป็น ๒ เส้น
เส้นละ ๒ สาย มีลักษณะคล้าย กระຈັบປີ
แต่มีขนาดเล็กกว่า ชาวไทยทางภาคเหนือ
นิยมนำมาเล่นร่วมกับ ปี่ซอ หรือ ปี่จุม
และ สะล้อ

เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ

เพลงซอ

เพลงคำว

เพลงจ้อย

เพลง
กล่อมเด็ก

สื่อวีดิทัศน์ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

เพลงคำว

โดย มนต์ นครเชียงใหม่

เผยแพร่วันที่ ๒๐ ตุลาคม

ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=o๔๗xeEDly๖c&t=๒๑๙s>

เครื่องดนตรี

ภาคกลาง

กลองยาว

กลองยาว เป็นเครื่องดนตรี สำหรับตี
ด้วยมือ ตัวกลองทำด้วยไม้ มีลักษณะ
กลมกลวง ขึงด้วยหนังมีหลายชนิด
ถ้าทำด้วยหนังหน้าเดียว
มีรูปยาวมากใช้สะพายในเวลาตี
เรียกว่า กลองยาวหรือเถิดเทิง

ระนาดเอก

ระนาดเอก เป็นเครื่องตีชนิดหนึ่ง
ที่วิวัฒนาการมาจากกรับ โดยการเอากรับ
หลาย ๆ อันวางเรียงลาดลงไป แล้วแก้ไข
ประดิษฐ์ให้มีขนาดลดหลั่นกันนำตะกั่วผสม
กับขี้ผึ้งมาถ่วงเสียงโดยนำมาติด
หัวท้ายของไม้สั้น ให้เกิดเสียงไพเราะยิ่งขึ้น

จะเข้

เป็นเครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องดีด
มี ๓ สาย ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากมอญ
ได้ปรับปรุงแก้ไขมาจากพิณ
นำมาวางดีดกับพื้นเพื่อความสะดวก
มีประวัติและมีหลักฐานครั้งแรก
ในสมัยกรุงศรีอยุธยา

เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

เพลงฉ่อย

เพลงลำตัด

เพลงอีแซว

เพลง
เกี่ยวข้าว

สื่อวีดิทัศน์ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

การแสดง รำเถิดเทิง

โดย โรงละครแห่งชาติ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ.นครราชสีมา

เผยแพร่วันที่ ๒๘ พฤษภาคม

ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=n๓๕TKIS๓VZg>

เครื่องดนตรี
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โหวด

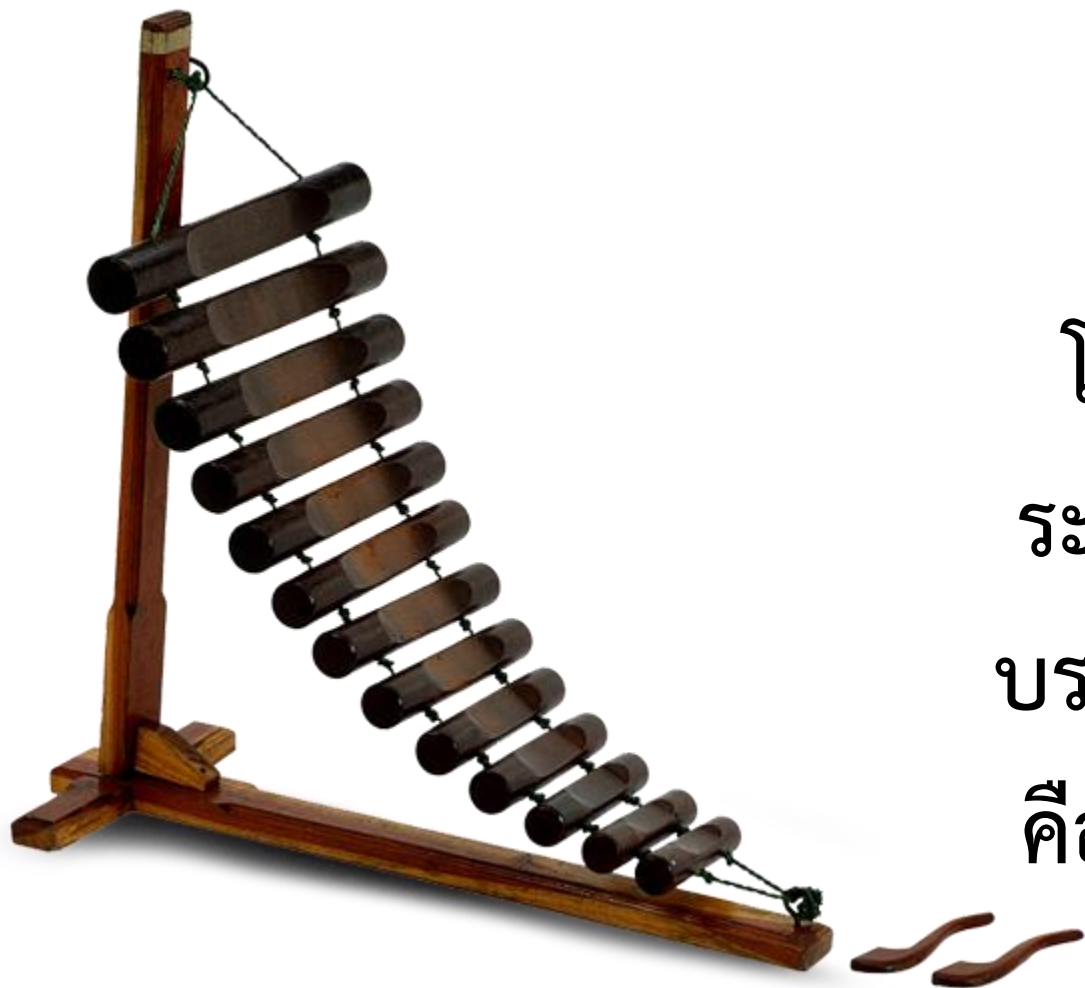
โหวด หรือ “โบท” เป็นเครื่องดนตรี
ภาคอีสานประเภทเครื่องเป่า มีรูปร่าง
เป็นทรงกระบอกคล้ายกับขลุ่ย
ทำจากไม้กู่แคนซึ่งเป็นไม้ซาง
ชนิดเดียวกับที่ใช้ทำแคน

แคน

แคน เป็นเครื่องดนตรีพื้นเมือง
ชนิดหนึ่งของประเทศไทย
และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน)
ในประเทศไทย และถือเป็นสัญลักษณ์ประจำ
กลุ่มชาติพันธุ์ลาวอีกด้วย

โปงลาง

โปงลาง มีวิวัฒนาการมาจาก
ระฆังแขวนคอสัตว์ โปงลางที่ใช้
บรรเลงอยู่ในภาคอีสานมี ๒ ชนิด
คือ โปงลางไม้และโปงลางเหล็ก

เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน

หมอลำ

เซิ้ง, ลำเซิ้ง

เพลง
โคราช

กรมศิลปากร
สงวนลิขสิทธิ์

สื่อวีดิทัศน์ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

เชิงกระหย่ง

โดย โรงละครแห่งชาติ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ.นครราชสีมา

เผยแพร่วันที่ ๒๘ พฤษภาคม

ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=edUmYtsaBOE>

เครื่องดนตรี
ภาคใต้

กลองชาตรี

กลองชาตรี เป็นกลองสองหน้า มีรูปร่าง
เหมือนกลองทัดทุกอย่างแต่ขนาดย่อส่วน
ใช้เป็นคู่เช่นเดียวกัน ใช้ทำหน้าทับใน
วงปี่พาทย์เครื่องห้า หรือวงปี่พาทย์ชาตรี
ประกอบการแสดงละครโนรา
ใช้เล่นคู่กับโทนชาตรี

โทน

โทน เป็นชื่อของเครื่องหนัง ที่ซึ่งหนัง
หน้าเดียว มีสายโยงแรงเสียงจากขอบหนัง
ถึงคอ มีหางยื่นออกไปและบานปลาย
มีชื่อเรียกคู่กันว่า โทนทับ ตีด้วยมือข้างหนึ่ง
ส่วนอีกมือหนึ่งคอยปิดเปิด
ปลายหางที่เป็นปากลำโพง

ฆ้องคู่

ฆ้องคู่ เป็นฆ้องที่มี ๒ ใบมีขนาดเล็ก
เสียงต่ำใบหนึ่ง เสียงสูงใบหนึ่ง
ใช้ตีกำกับจังหวะ ชุดหนึ่งมีสองลูก
ลูกใหญ่ให้เสียงต่ำ ลูกเล็กให้เสียงสูง
ใช้บรรเลงในการเชิดหนังตะลุง
และละครโนราชาตรี

เพลงพื้นบ้านภาคใต้

เพลงเรือ

ลิเกฮูลู

เพลงตันหยง

เพลงบอก

สื่อวีดิทัศน์ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

โนราห์ท่าบท วงปีพาทย์ชาตรี

โดย The Ongkhaphayop

เผยแพร่วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

ที่มา [https://www.youtube.com/
watch?v=aTxargtb๙Bk](https://www.youtube.com/watch?v=aTxargtb๙Bk)

กิจกรรม เรื่อง ดนตรีในชีวิต

ให้นักเรียนจับคู่เครื่องดนตรี
และเพลงพื้นบ้านต่อไปนี้ให้สัมพันธ์กัน
โดยนำตัวอักษรไปใส่หน้าข้อความให้ถูกต้อง

ขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม

๑. ครูปลายทางชี้แจงกิจกรรม
๒. นักเรียนจับคู่สัมผัสพันธ์เครื่องดนตรีและเพลงพื้นบ้าน
๓. ครูปลายทางให้คำแนะนำในการทำกิจกรรม
๔. นักเรียนลงมือทำกิจกรรม
๕. ครูปลายทางตรวจสอบความถูกต้อง

กิจกรรม

เรื่อง คนตรีในชีวิต

ก. ภาคเหนือ

ข. ภาคกลาง

ค. ภาคอีสาน

ง. ภาคใต้

.....๑. แคน

.....๒. เพลงเกี่ยวข้าว

.....๓. กลองชาตรี

.....๔. หมอลำ

.....๕. ซึง

A stylized illustration of a stage. At the top, a red curtain with a dark blue diamond-patterned valance hangs across the frame. Four blue spotlights are positioned on the valance, pointing downwards. The background is a solid blue color, decorated with several yellow five-pointed stars of varying sizes. In the center, a large, light orange rounded rectangle with a thin brown border contains the Thai word 'เฉลี่ย' (Sue-yai) in bold black text. The bottom of the image shows a yellow stage floor.

เฉลี่ย

กิจกรรม

เรื่อง คนตรีในชีวิต

ก. ภาคเหนือ

ข. ภาคกลาง

ค. ภาคอีสาน

ง. ภาคใต้

.....๑. แคน

.....๒. เพลงเกี่ยวข้าว

.....๓. กลองชาตรี

.....๔. หมอลำ

.....๕. ซึง

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง สร้างสรรค์การเคลื่อนไหว

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

